

Peter Rezman (1956 -)

SRP, 104-6, 247-61.

P. Rezman, Pesmi iz premoga,
1985.

*Najprej je bila Jama,
potem so bili Knapje
in potem so prišle Pesmi.*

*Vedno me spominjajo
Na moje kamarate,
še posebej pa
na
Sopota*

SKALA

*Skala,
koliko tisoč let
sta bila pripeta v temi?*

*Človek,
še bolj jeklen
kakor ti,
te je zrušil.*

*Zgorela bosta oba,
človek in ti.*

x x x

ŠIHT

*Dišeči prihajajo v jamo,
smejijo se, zalagajo čik,
ta od blizu je,
oni Belovojec je,
oni Bosanec.*

*Do mal'ce ga grabijo,
po malici spet.
Požigajo prah,
dvigujejo flajš.
Ta s kroco ga zajbra,
oni ga vrta.*

*Za malico kruh
čaj in meso
iz dneva v dan*

*Po hrbtu preznojenem,
v čevljih drsi,
pod čelado je znoj,
luč slabo gori,
šiht je,
domov se mudi.*

(Trd, črn je kruh, čaj in meso.)

x x x

IZPOVED

*Kot vsak pošten čelak
pošteno kopljem rjavega,
priden sem ... ubogam,
včasih preznojem sem,
včasih suh.*

*Doma imam tri otroke,
njihov je kruh ... petnajstega.*

*Kot vsak pošten čelak
pridno kopljem rjavega,
včasih pa pride,
ko rad vse pozabim,
zato usekam plavega.*

*V plavem
pa vino in pir,
kričanje ...
v kričanju je mir.*

Njen beli predpasnik me mami.

*Potem vse izgine,
se vrnem domov,
njena solza v očeh
me predrami.*

*Kot vsak pošten čelak
pridno koljem rjavega,
včasih pa pride,
ko rad vse pozabim,
zato usekam plavega.*

xxx

MATEJEVA SMRT

*Kam stopaš, Matej?
Si zmolil k Barbari?
Vselej ne verjameš v srečo?*

*Tih si
kot drugi
na kletki obstal
in se spuščal v črno globino.
Kot drugi
si v jamo prišel
brez zunanjih brig.*

*Na čelu pa, čuj!
za stojko se nekdo reži.
Kot drugi
košččenemu smehu se rogaš ...
Pa ne danes, Matej!
Ne smej se ji danes,
starki koščeni.
Danes si njen
bolj kot vsi drugi.*

*Odluščila je starka
Mateju nad glavo
grudo veliko.
Njeno telo se je celo režalo.
Barba ni kosa založila
in sreča Mateja ni stran potegnila.
Možno telo je pod zruškom zmečkalo ...
Kot drugi
stoje si se v jamo peljal,
zdaj pa tu si na kletki
ves bel obležal.*

*Verjamejo v srečo
in v Barbaro morda,
a vsakdo se zamisli,
ko med plamenoma
Mateja spozna.*

x x x

SONCE NAD OBLAKI

*Povsod nad prevotljeno zemljo raste
življenje sončno in prepolno smeha,
otroški vrišč nikoli ne preneha
in bela jata kaže nove čase.*

*Skoz svetle šipe iščeš blago zase,
veselo se zasučesh v glasbi meha,
sosedine noge niso pregreha.
do bi gledal vase?*

*A vsi, ki so na dušo pozabili,
pod sabo ne občutijo votline,
ne vedo, da so knapi zanje rili,*

*iskali premog, našli bolečine,
gradili svet in penzijo dobili.
Ne rečejo: "Postani knap, moj sine!"*

x x x

KORAČNICA

Zdaj bom
 zapisal,
 kakor je Vlado
in moj rojak,
 ki je pretrgal
korak svoj
 in pete besede
blizu zibelke svoje.
Zakaj ne bi pisal tako?
Še vedno je čas,
 prav tako kot takrat,
ko je treba
 zgrabiti
 življenje za vrat,
ne da besede
 se stiskajo
nepomembne
 iz sebe
 brez vejic in pik.
Korakam,
 korakam
 skozi papir
in suvam življenje,
 ko pojem o knapih,
kadar sem sam.
Ni mi jih žal,
 ko z njimi garam,
le to čutim v sebi,
 da ni večno prav,
ker garajo le eni,
 a drugi
 zasanjanih glav
gulijo
 pisarniških stol.

Na veke
je že tako,
da vol,
ki ni vlekel,
ni batin dobil.

Knap
(zdaj živi)
(šestnajst) ur udobno,
pa se vrača
v luknjo,
in kopanju
se dobrikamo,
da ne zmrznemo
v zimi
teh časov.

Tako je to,
čisto tako!
Korakam naprej
in misli lovim,
da se z njimi
borim
za dvainštirideset ur,
ker (se le enkrat živi)
in benificiran staž
let ne nategne
in je treba umret,
ko si star
svojih (šestdeset) let.
Ne krajših
ne daljših.

Ne obsojam (),
ko (rečete):
knap ima
leta,
dopust
in denar,

(saj) ne živite v luknji,
da še
iz učenih glav slišim:
"Premoga je malo",
in potlej
sobote,
nedelje,
prazniki,
padajo
kakor za stavo!

In še poreko:
"(Knapi) imajo () trikrat (pre)več!"

... ..

Kaj je denar?

Prekleta!

Kaj je denar (!)

Kdaj lahko knap

med (delom)

(opravlja privatne zadeve)

(in krade

iz svojega žepa

za sebe?)

Ne ve,

da se da!

Ne ve,

res da ne!

In ne verjame,

če kdo mu pove (.)

...

...

...

xxx

RUD. 11

*Da bi vse misli
zdrobil
kakor premog?
Ne gre!*

*Mehčam jih lahko,
žuljavo dlan zavijem v svilo,
temo zbistrim z zlato lučjo,
znoj vkrknem v bisere drobne
in psovke razgrnem v nežen refren.*

*A vse je cikec,
je žveplo v ognju,
ko kletka odcmoka
v luknjasto dno.*

x x x

KNAPOVSKA BREZ METAFOR

*Za kamerata odprt,
v srcu zaklet
in gleda na svet
kot na čudežni prt,
ki plava nad njim,
a ni nikoli ujet.
Ko grize temo,
pozablja nebo
in ko spet se zave,
ga brž odneso
nazaj pod zemljo.*

x x x